

UNIWERSYTET MEDYCZNY IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO W POZNANIU

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
BIURO RADY DISCYPLINY
NAUKI MEDYCZNE

dnia 19-07-2023

L. dz. RN-BM/

1303

ZAKŁAD DERMATOLOGII I WENEROLOGII WM

Katedra Dermatologii Uniwersytetu Medycznego

60-355 Poznań, ul. Przybyszewskiego 49 tel. 61 8691285

e-mail: ryszardzaba@gmail.com

Poznań, dnia 17.06.2023

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DISCYPLINY NAUKI MEDYCZNE
Przewodniczący

prof. dr hab. Agnieszka Haloń

Vidi:
Ahalon

**Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Juranda Tomasza Domańskiego pt.
„Holistyczne badania nad wybranymi muzealnymi kolekcjami
medycznymi”**

Promotor: prof. dr hab. n. med. dr h c. Jacek Szepietowski

Promotor pomocniczy: dr n.med. Zygmunt Domagała

Szybki postęp nauk podstawowych w medycynie oraz wprowadzanie nowych technologii w tym sztucznej inteligencji powoduje, że zbyt często zapomina się o historii. Nowe techniki nauczania wypierają często prace ze zwłokami czy już przygotowanymi eksponatami narządów. Dotyczy to także mularzy w dermatologii i chorobach zakaźnych. Warto jednak zachować od zapomnienia i zniszczenia anatomiczne eksponaty muzealne rozproszone w ośrodkach uniwersyteckich na świecie. Lukę badań w tym zakresie wypełnia rozprawa doktorska lek. Juranda Tomasza Domańskiego pt. „Holistyczne badania nad wybranymi muzealnymi kolekcjami medycznymi”.

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe mające być rozprawą doktorską to cykl trzech artykułów powiązanych monotematycznie. Zostały one opublikowane w uznanych i recenzowanych czasopismach naukowych. Łączny współczynnik wpływu IF tych trzech prac to 7,56 oraz 320 punktów ministerialnych. We wszystkich tych pracach lek J. T. Domański jest pierwszym autorem i posiada oświadczenia pozostałych współautorów o charakterze ich udziału w przygotowaniu tych doniesień naukowych. Był to zwykle nadzór naukowy, współtworzenie metodologii badań, nieraz pomoc w pisaniu manuskryptu czy też akceptacja ostatecznej jego wersji. Z kolei John E. Simmons z The Pennsylvania State University, Bellfonte, USA partycypował głównie w sprawdzaniu poprawności językowej bowiem wszystkie te prace

były opublikowane w języku angielskim. Jedna praca pogładowa została opublikowana w 2022 a dwie oryginalne 2023 roku.

Opinia Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu z dnia 22.02.2021 została wydana dla projektu badawczego pt. „Ocena anatomiczna mięśni ludzkich położonych w warstwie powierzchownej grupy przedniej przedramienia u płodów ludzkich” zgłoszonego przez mgr Małgorzatę Suchanecką zatrudnioną w Zakładzie Anatomii Prawidłowej Katedry Morfologii i Embriologii Człowieka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Celem badań Kandydata było wprowadzenie badań interdyscyplinarnych wybranych historycznych zbiorów muzealnych. Wśród celów szczegółowych wymienić warto opracowanie innowacyjnych metod służących ochronie zasobów muzealnych.

Praca pierwsza Minireview pt. „Terra Incognita in anatomical museology – A literature review from perspective of evidence-based care” zawierająca 3 tabele oraz 2 ryciny jest oparta o metaanalizę literatury dedykowanej pracom muzeów anatomii człowieka. Podjęto w tej pracy próbę kategoryzacji opublikowanych prac naukowych poświęconych muzeom anatomicznym. Przeanalizowano 462 prace i 61% z nich omawiało zagadnienia historyczne, społeczne lub tematy muzeologii współczesnej. Artykuły techniczne stanowiły 8% badanych publikacji. Autorzy wykazali w tym opracowaniu brak udokumentowanych badań poświęconych zachowaniu i konserwacji zbiorów muzealnych. Nie znaleziono także uznanych projektów naukowych łączących różne dziedziny wiedzy mające na celu ochronę tych często unikatowych zbiorów muzealnych. Nie znaleziono konsensusu klasyfikacji muzeów anatomicznych. Wydaje się, że publikacja ta uwidoczniła pilną potrzebę opracowania standardów prac z historycznymi preparatami medyczno-muzealnymi.

Artykuł drugi pt.: „Preservation fluids of heritage anatomical specimens- a challenge for modern science. Studies of the origin, composition and microbiological contamination of old museum collections” ma 19 stron, 7 rycin oraz jedną tabelę. Autorzy postawili sobie za cel zbadanie składu chemicznego płynów konserwujących zabytkowe zbiory anatomiczne oraz mikrobiologiczną ocenę tych płynów. Materiał do badań pochodził ze zbiorów anatomicznych Zakładu Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Zbadano w sumie 16 okazów. Ta obszerna praca ma trzy wzajemnie uzupełniające się części: historyczną, chemiczną mikrobiologiczną. Warto

zwrócić tutaj uwagę na nowoczesny warsztat naukowy z wykorzystaniem między innymi chromatografii gazowej, spektroskopii w podczerwieni z transformacją Fourniera, optycznej spektroskopii emisyjnej z plazmą indukcyjnie sprzężoną, MALDI-TOF do badań mikrobiologicznych i mikologicznych. Wyniki tych badań okazały się ciekawe i wartościowe. Poznano w części składniki mieszanin konserwujących i ich stężenia. Flora bakteryjna nie była dominująca a określenie wyizolowanych bakterii nie zawsze było możliwe metodami hodowlanymi. Dominowały grzyby drożdżopodobne *Candida boidinii* i *Geotrichum silvicola* oraz pleśniowe grzyby *Penicillium* sp i *Fusarium* sp. Owocem tej pracy jest koncepcja preparatu anatomicznego będącego rodzajem unikalnego ekosystemu w którym wzajemnym interakcjom ulegają czynniki zewnętrzne, reakcje fizyko-chemiczne oraz mikroorganizmy. Wyniki tej pracy będą przydatne w pracy konserwatorskiej muzeów i przyczynią się też do zapewnienia lepszej ochrony zdrowia personelu tych instytucji.

Artykuł trzeci pt.: „Microbial load of heritage dermatological moulages of the historic university department in Wrocław, Poland” jest szczególnie interesujący dla dermatologów zajmujących się historią tej dziedziny. Celem podjętych badań było sprawdzenie flory mikrobiologicznej nie tylko 32 (z 323) zabytkowych mularzy ale też warunków ich przechowywania w salach muzealnych. Materiał do badań został pobrany w Muzeum Mularzy Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Wymazy mikrobiologiczne pobierano z powierzchni woskowej mularzy, z gablot muzealnych, z podłóg, ścian, badano filtrację powietrza oraz wyciski mikrobiologiczne z grzbietów gablot muzealnych. Metodologia badań była podobna jak w pracy nr 2 i nie budzi zastrzeżeń. W pracy zamieszczono 5 tabel oraz 3 ryciny. Okazało się, że w 28% przypadków z wymazów z okazów wyizolowano głównie *Micrococcus luteus*. Jednak badania flory wyizolowanej z powietrza i zewnętrznych powierzchni muzealnych gablot dały bogatszy wzrost mikroorganizmów jak np. *Pseudomonas* spp., *Paebacillus* sp. *Acinobacter* sp. Niektóre z tych patogenów mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka, co autorzy w tej pracy też omówili. Warto także zauważyć, że w pracy tej odniesiono się do opublikowanych już badań kontaminacji powietrza w budynku Katedry Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Powietrze w muzeum było mniej zanieczyszczone niż inne pomieszczenia Kliniki a niektóre rodzaje mikroorganizmów są typowe dla działalności klinicznej.

Lek. med. Jurand Tomasz Domański w swoim zbiorczym opracowaniu zamieszcza 7 wniosków. Najciekawsze z nich to te, które dotyczą

interdyscyplinarnego podejścia do badań i ochrony historycznych preparatów anatomicznych oraz stworzenia konsensusów w tej dziedzinie. Autor wykazał się umiejętnością zaplanowania i przeprowadzenia badań. Podjęta tematyka rozprawy jest ważna a zaproponowany schemat badań z wykorzystaniem nowoczesnych technik może być przydatny dla wielu ośrodków muzealnych w kraju i za granicą. Techniki tych badań mogą być wykorzystane nie tylko w zakładach anatomii, embriologii ale także w medycynie sądowej.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. Art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz U.2018 poz. 1668).

Jednocześnie wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o wyróżnienie tej rozprawy.

Prof. dr hab. med. Ryszard Żaba
specjalista
dermatolog i wenerolog
6628514 .